

iskolai törvény 1883. évi parlamenti tárgyalásakor »a sok szónok között egy sem akadt, aki a középiskola saját szerű hivatását s a nemzeti közönségben vitt szerepét az egész iskolarendszer organizmusába beállítva vizsgálta volna. Így alkalma nyílt volna a többi fajta középfokú iskolák, főleg szakiskolások fontosságának szociálpolitikai szempontból való hangsúlyozására«. Ennek s az 1883. évi minősítési törvény ama intézkedésének, hogy minden kishivatalnoki álláshoz a középiskolai érettségi kívántatott meg, tulajdonítja a kiváló szerző azt, hogy az önálló existenciát jelentő gazdasági pályák helyett egy »hivatalnoki proletárosztály« fejlődhetett ki. A középiskolák színvonalát is ezen intézkedések szorították le s »a mai középszint tragikus helyzetének is itt van egyik főforrása«.

Ezekután önként felvetődik az a kérdés, hogy a küszöbön álló középiskolai reform tekintettel lesz-e majd a mult adott tanulságaira. Azok, kik az új korszerű reformot előkészítik, a társadalom beidegződött előítélleteivel szemben rászánhatják-e magukat arra az egyedüli helyes elhatározásra, hogy az új magyar középiskolát minden kvalifikációs jog ki- kapcsolásával tisztán a legfelsőbb tudományos továbbképzés előiskolájává tegyék. Csak így, az egész magyar közoktatásügy organikus átszervezésével várhatja a magyar polgári iskolai tanárság azt, hogy a (szintén aktuális polgári iskolai reform is helyes irányban nyerjen megoldást. Csak így remélhető, hogy a mai középiskolák nagy tömegei egy olyan iskolafaj felé tereltesse, mely praktikus irányával a produktív életre és gyakorlati életpályákra nevel s hogy a kifejlesztett polgári iskolával minősített kishivatalnoki kar is olyan gyakorlati műveltséggel kapcsolódik be a magyar életbe, mely hivatásában részére reális eligazodási alapot jelent.

(k.d.)

A **Pedagógiai Szeminárium** folyó évi 3. számában *dr. Schmidl Sándor* folytatja: A nemzeti munkaterv kulturpolitikai oldala c. nagyobb tanulmányát, mely e részében főleg a középiskola reformjával foglalkozik. *Dr. Sebők Zsigmond*: A gyermek balesetek megelőzése otthon és az utcán címen értekezik, közölvén »A nemzeti gyermekhétén«, 1933. május hó 20-án tartott előadását. *Dr. Zuckermann Ferenc*: Az iskolaegészségügy kézikönyve c. tanulmányát folytatja. *Dr. Baranyai Erzsébet*: Új iskolai módszerek Amerikában, *Szántó Lőrinc*: Szemléletes történetírás, *Nyáry László*: A gyermek emlékezőtehetsége címen értekezik. A lap további részében kisebb közlemények, könyvismertetések vannak, *Fodor Endre* pedig: Közhasznú ismeretek c.-enközül a tanításnál is gyümölcsözően felhasználható mozaikokat.

A mai számból különösebben érdekel bennünket *dr. Zuckermann Ferenc* cikke. »Az iskolaegészségügy kézikönyve« c. nagyobb tanulmányában széles látókörével tulajdonképpen a mai iskola nevelési és didaktikai kérdéseit tárgyalja. Így a mostani részben a túlterhelés, a fáradtság és kimerültség, az otthoni tanulás és az iskolai szünet problémáit tárgyalja. Cikkét az iskolai rendtartásnak és az iskola belső életének s az idevágó széleskörű irodalomnak teljes ismeretével írta meg; megállapításai teljesen reálisak és modernek. Igen tanulságos gondolatokat ébreszt *dr. Baranyai Erzsébetnek* »Az új iskolai módszerek Amerikában« c. tanulmánya is, míg *Szántó Lőrinc* »Szemléletes történettanítás« c. cikke a történettanítás metodikájára nyújt értékes új szempontokat.

A Pedagógiai Szeminárium ma már hézagpótló folyóirat, friss, eleven lüktető szelleme a modern nevelési és didaktikai elveket propagálja. (kld.)

A gyermek f. évi 6—7. száma új szerkesztőt kapott Cser János személyében. A korán és tragikusan elhunyt Kenyeres Elemér dr.-nak, a kiváló gyermekpszichológusnak örökét vette át az új szerkesztő.

A f. szám első helyén Domokos Lászlóné búcsúzik el megható szavakkal a Gyermektanulmányi Társaság tudósától, a nagy ígéretek várományosától. Bognár Cecília: Diáköngyilkosságok, Cser János: A figyelem kísérleti vizsgálata a 10—14 éves korban I., Kempelen Attila dr.: A serdülők nyelvi fejlődése lélektani szempontból, Fodor Márk dr.: A munkaiskola előnyei a tanár szempontjából, Hamvai Vilmos: A fővárosi napközi otthonok első önálló munkakiállítására címen hoznak igen értékes tanulmányokat.

A lap további részében könyvismertetéseket találunk, a többek közt Mitrovics Gyula: A neveléstudomány alapvonalai c. összefoglaló nagy kézikönyvről (Cser János), dr. Tettamanti Béla és Mährer Erzsébet dr.: A Magyar Pedagógia 40 évfolyamának (1892—1931) tartalom- és névmutatójáról. (Jankovits Miklós dr.)

A Magyar Tanítóképző XLVI. évf. 7—8. számának két cikke foglalkozik az irodalomtörténet tanításával. Az elsőt, Az irodalomtörténet tanítása szellemtörténeti megvilágításban, Gyurjács András írta, a másodikat Adalékok az irodalomtörténet tanításának módszeréről címen dr. Mandola Aladár.

Az a mélyreható tudományos mozgalom, amely az emberi művelődés fejlődésének kutatásában nem elégszik meg a pozitív eredmények összegyűjtésével, hanem azokban és azok mögött az emberi lelket keresi, mint amely ez eredmények létrehozásában első és döntőjelentőségű volt, a szellemtörténeti irány, nemcsak új szépségek csodáit bontotta ki a tudományok, főként a szellemtudományok egyes ágaival foglalkozók előtt, hanem merész kérdésekkel döngeti e tárgyak tanításának módszerét.

Gyurjács András cikke négy ilyen kérdésre keresi és adja meg a feleletet.

Az elsőre, vajjon szüksége van-e az irodalomtanítás mai gyakorlatának a szellemtörténet frissítő és termékenyítő hatására, határozott igennel felel. Cikke szerint az irodalomtörténeti kézikönyvek hemzsegnek a kínos részletességgel felsorakoztatott adatoktól s ezek sokszor még a többre és jobbra törekvő tanár friss életlendületét is elsorvasztják. Példákon szemlélteti, mi a különbség az író műveinek adatszerű tárgyalása és szellemtörténeti szempontú feldolgozása között.

Azzal, hogy e kitűnően megválogatott és gondosan feldolgozott példák a szellemtörténeti álláspontnak különböző változataira és típusaira vonatkoznak s ezzel az irodalmi oktatás egész körére kiterjednek, megfelel a második kérdésre is: vajjon beleilleszthetők-e ezek az irodalomtanítás munkájába, van-e ennek hatása a tanuló lelkére? A felelet természetesen itt is csak igenlő lehet.

Didaktikai következménye a harmadik megállapítás, amely súlyosan elítéli a költői művek, kötelező olvasmányok lelketlen, tisztán adatszerű feldolgozását.